

kind wel degelijk van haar zelf was. Vervolgens wilde ze de biologische vader opzoeken om hem te bewegen het kind voorgoed aan haar af te staan. Zo zou zij haar eer kunnen behouden. Daartoe nam ze nog twee beddientjken als extra gift mee. Maar verder dan Dordt kwam ze niet. Ze ontstak er in grote razernij, omdat haar echtgenoot het kind niet wilde erkennen, terwijl de doopgetuigen en buren woedend op haar waren vanwege het bedrog waarvan ze het slachtoffer waren geworden. Daar stopt het pamflet. De schrijver weet nog niet wat er van Haesgen en het kind zal terechtkomen. Hij slaat trouwens eerder een verwonderde toon over het voorval aan dan een beschuldigende. Het verhaal is duidelijk niet af. Vermoedelijk heeft de nieuwswaarde van de bijna gelijktijdige geboorte van een ernstig misvormd jongetje in dezelfde stad en de diepere betekenis die de tijdgenoten daaraan hechtten – waarover straks – de uitgever ertoe gebracht niet langer met publicatie te wachten.

Tekst en boodschap

Voorvallen zoals in dit pamflet geschetst hebben op het eerste gezicht een hoog broodje-aapgehalte. De authenticiteit van het gebeuren lijkt er vaak minder toe te doen dan de morele, religieuze of politieke boodschap. 'Al is de leugen nog zo snel, de waarheid achterhaalt haar wel', moeten veel lezers hebben gedacht. Zulke moralistische *exempla* werden nogal eens overgeschreven van oudere schrijvers, vooral die uit de Oudheid waarmee de kleine, op de Latijnse school gevormde bovenlaag vertrouwd was. Literaire weergaven van reële voorvallen of verzonnen verha-

len circuleerden in grote aantallen in de vroegmoderne samenleving, niet alleen in de mondelinge overlevering maar ook in bundels met anekdotes, korte verhalen of voorbeelden voor lezingen of preken. Het is vaak moeilijk om zich bij zulke *faits divers* concrete mensen voor te stellen, zeker als ze in vreemde landen of een onbestede tijd werden gesitueerd of uit vreemde talen vertaald. Maar bij de verhalen over misvormde *monstra*, zoals het tweede verhaal uit het pamflet, ligt dat anders. Die droegen een morele boodschap uit die stond of viel met de waarachtigheid van het verhaal. Juist omdat het echt gebeurd was, konden de lezers er zeker van zijn dat de rampen waarvan het voorval een voorteken was ook echt zouden gebeuren. Vandaar de nauwkeurige datering van het voorval, de precieze locatie, en de opgave van naam, positie en adres van de betrokkenen.

Dat geldt echter niet voor het verhaal over Haesgen. Daar zouden wij op het eerste gezicht juist een anonieme behandeling verwachten om de onschuldige slachtoffers, echtgenoot, buren, vrienden, in de luwte te houden en overbodig leed te besparen. Des te opmerkelijker is het dat de personen zo zorgvuldig worden geïdentificeerd dat we hen in de bronnen van die tijd zonder moeite kunnen terugvinden. Weliswaar kennen we de naam van de soldaat van Crèvecoeur en zijn vrouw niet en ook kunnen wij niet meer achterhalen hoe het kind heette en wat ervan geworden is, want gereformeerde doopregisters vóór 1617 ontbreken in Rotterdam, en de Weeskamer maakt ons hier al evenmin wijzer. Maar de hoofdpersonen uit het ver-